

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Депозитне институције на финансијским тржиштима

Банке

- ▶ Комерцијалне банке
- ▶ Инвестиционе банке
- ▶ Универзално банкарство
- ▶ Glass-Steagall - ов закон из 1933. године

Универзална банка и тржише капитала

- ▶ Универзалне банке на примарном тржишту капитала
 - ▶ савјетодавна функција
 - ▶ покровитељство емисије
 - ▶ дистрибуција
- ▶ Универзалне банке на секундарним тржиштима
 - ▶ брокерска функција
 - ▶ дилерска функција

[Брокерска дјелатност банака у РС](#)

Фидуцијарни послови банака

▶ За предузећа:

- ▶ управљање приватним пензионим фондовима,
- ▶ управљање имовином,
- ▶ чување, наплата и технички сервис ХОВ,
- ▶ емисија финансијских инструмената,
- ▶ пријем и чување посебно намјењених депозита,
- ▶ управљање инвестиционим фондовима.

▶ За становништво:

- ▶ управљање имовином,
- ▶ чување и напрату ХОВ,
- ▶ управљање задужбинама,
- ▶ послови везани за представљање власника обвезнице према емитентима.

Разлике улагања у кредите и ХОВ

Улагање у кредите	Улагање у ХОВ
Одобравају се имајући у виду комитентске односе и личне везе са менаџерима	Чисто тржишни однос
Тражиоци покрећу иницијативу за добијање зајма	Иницијативу покреће банка приликом куповине ХОВ на секундарним тржиштима
Неликвидна актива банака	Банка може продати ХОВ прије рока доспијећа

Шта је секјуритизација кредита
банака?

Штедно-кредитна удружења

- ▶ Штедионице, штедне и кредитне асоцијације, кредитне задруге,...
- ▶ Давање и скејуритизација хипотекарних кредита
- ▶ Улагање у ХОВ из секундарних резерви ликвидности
- ▶ Кредити за куповину потрошних добара или градњу кућа/станава

Инвестициони фондови

Инвестициони фондови

- ▶ Власници подносе цјелину инвестиционог ризика
- ▶ Управљачке компаније
- ▶ Отворене и затворене инвестиционе компаније
- ▶ Ефекти диверзификације доступни и малим инвеститиорима

- ▶ Предности инвестиционих фондова за инвеститоре:
 - ▶ Диверсификација
 - ▶ Професионално управљање средствима
 - ▶ Нижи трансакциони трошкови
 - ▶ Лакши приступ финансијском тржишту
 - ▶ Ликвидност
 - ▶ Потенцијално високи приноси

Нето вриједност активе по акцији фонда

- ▶ Цијена по којој би отворени инвестициони фонд требао откупити своје акције од инвеститора
- ▶ Рачуна се сваког дана

$$NAV = \frac{\text{тржишна вриједност портфеља фонда} + \text{остала актива (готовина, краткорочни пласмани, ...)} - \text{обавезе}}{\text{број емитованих акција (удјела)}}$$

- ▶ Није дугорочна мјера перформанси инвестиционих компанија

Задатак 1.

Отворени инвестициони фонд „Инвест“ је емитовао 100.000 акција и има у свом портфељу 1.1.2017. године:

- 200.000 акција компаније „А“ чија је тржишна цијена 2,5 КМ,
- 150.000 акција компаније „Б“ чија је тржишна цијена 3,8 КМ,
- 60.000 акција компаније „В“ чија је тржишна цијена 5,8 КМ,
- 180.000 акција компаније „Г“ чија је тржишна цијена 0,5 КМ,
- 200.000 обвезница општине „Д“ чија је цијена 48.

(номинална вриједност једне обвезнице је 1 КМ).

Колика је тржишна вриједност портфеља Фонда „Инвест“? Уколико фонд има 200.000 КМ готовине и 100.000 КМ обавеза, колика би фонд морао платити за откуп једне акције?

Врсте инвестиционих компанија

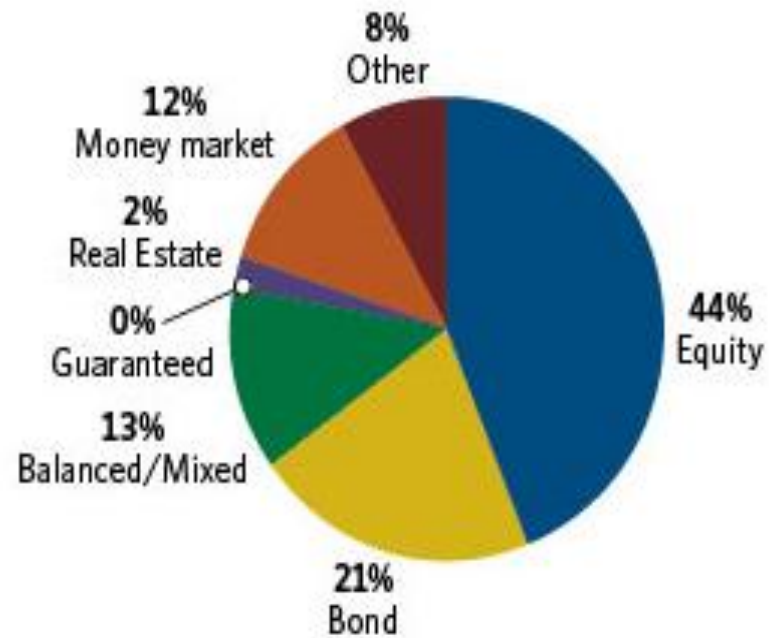
- ▶ Отворене и затворене инвестиционе компаније
- ▶ Инвестиционе компаније на тржишту новца и тржишту капитала
- ▶ Фондови акција: Фондови агресивног раста, Фондови малих компанија, Фондови раста, Фондови раста и прихода, Фондови високих прихода, Избалансирани фондови, Фондови метала, Индексни фондови, Етички фондови, Међународни фондови: светски фондови, инострани фондови, регионални фондови, фондови конкретних земаља, Специјализовани фондови
- ▶ Фондови обвезница: Фондови корпоративних обвезница, Међународни инвестициони фондови обвезница, Фондови државних обвезница, Фондови муниципалних обвезница, Фондови конвертибилних обвезница
- ▶ Мулти фондови

Отворене и затворене инвестиционе компаније

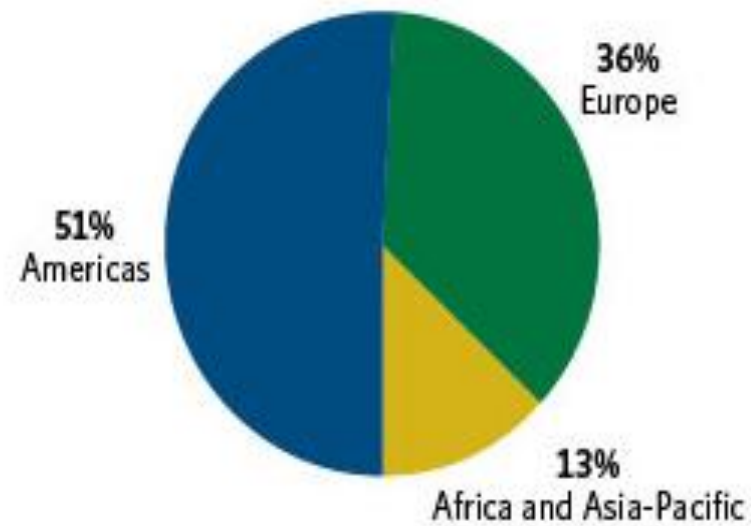
- ▶ Отворене инвестиционе компаније
 - ▶ доминантно присутне на тржишту,
 - ▶ имају обавезу да стално продају акције заинтересованим инвеститорима, као и да их на њихов захтјев откупе,
 - ▶ изложеност ликвидносном ризику.
- ▶ Затворене инвестиционе компаније
 - ▶ емитују фиксан број акција и нису дужне да их откупљују од инвеститора,
 - ▶ инвестирање у акције путем IPO или куповином акција на берзи или у ванберзанском промету,
 - ▶ продаја акција само на берзи или у ванберзанском промету.

Структура средстава инвестираних у отворене инвестиционе фондове у свијету у Q3 2017. године по врстама фондова и регионима

By type of fund, 2017:Q3

By region, 2017:Q3

Приходи инвестиционих компанија

1. Приходи по основу дивиденди и камата примљених на ХОВ у портфолију
 2. Приход по основу реализоване капиталне добити
 3. Приход по основу раста вриједности ХОВ из портфолиа
- ▶ Принос - приход по акцији плаћен по основу дивиденди и камата .
 - ▶ Исплате - поред приноса обухватају и реализовану капиталну добит.
 - ▶ Укупан принос - обухвата исплате и нереализовану капиталну добит.

Стопа укупног приноса отворене ИК = $[p + k + (NAV_{t+1} - NAV_t)]/NAV_t$

Код затвореног инвестиционог фонда, принос се добија као однос збира капиталне добити/губитка и дивиденде, са цијеном акције фонда на почетку периода

Задатак 2.

Отворени инвестициони фонд “Инвест” из Задатка 1. 31.12.2017. године има следеће ХОВ у свом портфељу:

- 200.000 акција компаније „А“ чија је тржишна цијена 2,6 КМ,
- 150.000 акција компаније „Б“ чија је тржишна цијена 3,7 КМ,
- 60.000 акција компаније „В“ чија је тржишна цијена 5,9 КМ,
- 150.000 акција компаније „Г“ чија је тржишна цијена 0,7 КМ,
- 200.000 обвезница општине „Д“ чија је цијена 44.

(номинална вриједност једне обвезнице је 1 КМ).

Фонд има 220.000 КМ готовине и 130.000 КМ обавеза. Уколико је принос по акцији фонда 0.14 КМ и реализована капитална добит од продаје акција компаније “Г” 0.09 КМ по акцији фонда, колика је стопа укупног приноса акционара овог фонда?

Прспект

- ▶ Инвестициони циљеви
- ▶ Инвестициона политика
- ▶ Инвестициона ограничења
- ▶ Трансакциони трошкови акционара и структура пословних расхода
- ▶ Финансијска историја фонда
- ▶ Детаљна анализа инвестиционог ризика
- ▶ Обавјештење о продаји и куповини акција фонда
- ▶ Услуге које инвестициона компанија нуди својим акционарима
- ▶ Информације о савјетнику фонда и његовим провизијама
- ▶ Имена и адресе независног повјереника
- ▶ Списак исплаћених дивиденди и капиталних добитака и анализа порекских ефеката
- ▶ Информације о другим расположивим фондовима унутар менаџмент компаније

Извјештај

- ▶ Годишњи и полугодиши извјештаји акционара
- ▶ Садрже:
 - ▶ увод са резимеом постигнутих резултата и анализе инвестиционих перспектива од стране менаџмента,
 - ▶ објашњења предузетих пословних стратегија у протеклом периоду,
 - ▶ упоређивање перформанси фонда са перформансама транспарентног берзанског индекса,
 - ▶ списак инвестиција у којима фонд има позиције, уз могућност кратког извјештавања о пословању предузећа емитента,
 - ▶ биланс стања, биланс успјеха и извјештај о промјени у нето активи фонда.
 - ▶ имена и адресе инвестиционог савјетника, независног повјереника, посредника трансфера, правног савјетника и независног ревизора.

Котације

- ▶ NAV - нето вриједност активе фонда по акцији (откупна, продајна, нуђена куповна цијена)
- ▶ Buy - куповна цијена акције фонда
- ▶ NL - нето вриједност активе фонда по акцији и куповна цијена акције фонда су исте (нема провизије)
- ▶ Chg. - промјена вриједности NAV у односу на претходни радни дан
- ▶ Inv. Obj. - инвестициони циљеви фонда
- ▶ % Ret YTD - стопа приноса фонда од почетка текуће године до претходног радног дана
- ▶ Max. Initl. Chrg. - максимална провизија
- ▶ Total Exp Ratio - проценат годишње надоканде трошкова управљања фондом

Инвестициони фондови у РС

- ▶ Настали током масовне приватизације државног капитала у предузећима
- ▶ <http://www.secrs.gov.ba/Ucesnici/IF.aspx>

Посредници у систему директног финансирања

Брокерска дјелатност

- ▶ Појам брокер
- ▶ Комисиони и берзански брокери
- ▶ Ризици пословања брокерске куће:
 1. ризик изложености куће према једном клијенту,
 2. ризик несолвентности,
 3. ризик ликвидности.
- ▶ Организација брокерских кућа

Дилерска дјелатност

- ▶ Дилери као креатори тржишта
 - ▶ Функције дилера на финансијским тржиштима:
 - ▶ фактички одржавају стабилност на тржишту,
 - ▶ обезбјеђују бољу информисаност о цијенама за све тржишне учеснике,
 - ▶ на појединим тржиштима врше улогу аукционара.
 - ▶ Ризици маркет-мејкера:
 1. ризик будућег кретања цијена,
 2. неизвјесност дужине временског периода потребног за излазак из позиције,
 3. ризик да ће пословати са неким ко је боље информисан.
- ▶ Дилери специјалисти - одржавају стабилно, континуално тржиште за ХОВ за које су специјализовани и по правилима берзе задужени.

Инвестиционо банкарство

- ▶ Најразвијенија форма посредовања у систему директног финансирања
- ▶ Као посебна дјелатност настаје усвајањем Glass-Steagall-ovog закона - доминантно на англосаксонским финансијским тржиштима и у Јапану

Институционални инвеститори

Осигуравајућа друштва

- ▶ Две врсте осигуравајућих друштава:
 1. за осигурање живота,
 2. за осигурање имовине.
- ▶ Проблем усклађености рочне, ризичне и валутне структуре пласмана са структуром извора
- ▶ Основни принципи код инвестирања :
 - ▶ стабилност дохотка,
 - ▶ ликвидност,
 - ▶ временска усклађеност обавеза и улагања,
 - ▶ регулација инвестиционих циљева,
 - ▶ преузимање ризика и излагање ризику улагања,
 - ▶ опорезивање и инвестирање.

Портфолио осигуравајућих компанија

- ▶ Портфолио компанија животног осигурања:
 - државне обвезнице,
 - хипотекарни зајмови,
 - корпоративне обвезнице.
- ▶ Активна и пасивна инвестициона стратегија
- ▶ Методе управљања портфолиом за смањење ризика:
 - ▶ имунизација портфолиа,
 - ▶ трајање портфолиа.
- ▶ Портфолио компанија за осигурање имовине:
 - обичне акције,
 - преференцијалне акције,
 - висококвалитетне обвезнице.

Пензијски фондови

- ▶ Јавни и комплементарни
- ▶ Дистрибутивни принцип или принцип уштеде запослених у току радног времена
- ▶ Фондови са утврђени доприносом, фондови са утврђеним приносом, хибридни пензиони фондови и индивидуални пензиони рачун
- ▶ Управљање фондом организују банке, осигуравајуће организације или инвестиционе компаније, а могу бити и корисници
- ▶ Нису изложени ризику ликвидности.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!